

سوز تاپقانما قولقا جون

شېمياڭ خالق باپاسى

ءسوز تاپقانا قولقا جوق

(كۆلدرگى - ءزىل ائگمەلەر)
قۇراستىرعان: ايسۇلۇ بەيسەنعالىدوۋا (قازاقستان)

شىنچياڭ خالىق باسپاسى
ءۆرمجى 2008

图书在版编目 (CIP) 数据

哈萨克幽默笑话选: 哈萨克文/ (哈) 阿衣苏露编.
乌鲁木齐: 新疆人民出版社, 1994.12 -(2009.4 重印)
ISBN 978 — 7 — 228 — 02681 — 4

I. 哈... II. 阿... III. 笑话 — 作品集 — 哈萨克斯坦 — 哈萨克语 (中国少数民族语言) IV. I361.78

中国版本图书馆 CIP 数据核子 (2008) 第 091708 号

责任编辑: 阿布都哈依木
校 对: 马吾提
封面设计: 夏提克

哈萨克幽默笑话选 (哈萨克文) 【哈】阿衣苏露 编

新疆人民出版社出版

(乌鲁木齐市解放南路 348 号 邮政编码: 830001)

新疆新华书店发行

新疆翼百丰有限公司印刷

787×1092 毫米 32 开本 9.75 印张

1994 年 12 月第 1 版 2009 年 4 月第 4 次印刷

印数: 7001 — 9000

ISBN978 — 7 — 228 — 02681 — 4 定价: 15.00 元

بۇل كىتاپ قازاقستان رەسپۇبلىكاسىنىڭ «جازۋشى»
باسپاسىدا 1988 - جىلى باسلىغان «سوز تاپقانغا قولغا
جوق» اتتى كىتاپتان نىقىشامدالىپ نىندى.

本书根据哈萨克斯坦共和国作家出版社 1988 年版本 转写
出版，部分内容做了删节

جاۋاپتى رەداكتور: ۶ ابدقايم زىكرىيا ۋلى
كوررەكتور: ۶ ماۋلىت ۶ شارىپ ۋلى
مۇقاباسىن جوبالاعان: شاتتىق ائىسا

سوز تاپقانغا قولغا جوق

*

شىنجاڭ خالىق باسپاسى باستىردى
(۶ ۋرئىجى قالاسى وڭتۇستىك ازاتتىق كوشەسى 348 - اۋلا)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتاپ دۇكەنىنەن تاراتىلدى
شىنجاڭ يىيىڭ باسپا شەكتى سەرىكتىگىندە باسلىدى
فورمات 1/32 ، 787 × 1092 ، 9.75 باسپا تاباق
1994 - جىل، جەلتوقسان، 1 - باسپاسى
2009 - جىل، ۶ ساۋىر، 4 - باسلىۋى
تىراجى: 7000 — 9000
ISBN 978 — 7 — 228 — 02681 — 4
باعاسى: 15.00 يۋان

مازمۇنى

- 1 جىرەنشە شەشەن
- 3 تولە ئىيدىڭ تورىندە
- 4 قازىپ ايتقان قازىبەك
- 5 تىلەنشى مەن جانىبەك
- 7 بايدالى شەشەن
- 8 سىرىم اڭگىمەلەرى
- 15 شال اقنىنىڭ شالمى
- 19 ابل مەن بالداي قىز
- 21 وراق اقن مەن ابلدىڭ قىزى مەن قاقىمىسى
- 22 ابل اقن مەن سۆشى قىزدار
- 23 محامبەتنىڭ تاپقىرىلىقى
- 25 يساتايدىڭ جاڭگىر خانغا ايتقانى
- 25 قادىرباي اقنىدى قايراۋ
- 29 وتكىر تىلدى وتەمس
- 30 وسكە مەن تاتى قىز
- 34 شوچە اقن
- 41 ورنىباي مەن ەردەن سۇلتان
- 42 مايلىقوجا، مادەلى، قۇلىنشاق
- 52 شورتانباي مەن ساتتىباي ازىلى
- 53 سۆرىلىپ وزغان سۆيىنباي

- 58 بالا ءىي
- 60 جانقۇتتىنىڭ جاۋابى
- 61 توقسوبا ءىيدىڭ توسىن سۇراعى
- 62 سوزبەن توسقان توقسان ءىي
- 63 سىلىت شەشەن مەن ومار بولس
- 64 تەزەك تورە مەن بولتىرىك
- 65 تىلەمس پەن جىدەبايدىڭ تىلدەسۋى
- 66 نۇرىم اقىن مەن تانانىڭ اقىندارى
- 67 بىرجانىنىڭ قىزدان جەڭىلۋى
- 69 قاشاعان جىراۋ
- 71 بىراي جونىندەگى اڭگىمەلەر
- 73 بازار جىراۋ اڭگىمەلەرى
- 77 اقان سەرى ايتقان
- 80 شوقاي مەن قازىنىڭ ءازىلى
- 83 اساۋباي شەشەن
- 84 بايتوق اقىننىڭ لاققا بەرگەن باتاسى
- 85 دوسبول شەشەن
- 90 اباي ايتىپتى
- 100 ابۇباكر كەردەرى
- 103 تونتايدىڭ تاپقىرلىعى
- 106 شاڭگەرەي اقىننىڭ شاشۋى
- 107 قۇل اقىن
- 115 ناۋدىڭ داۋى
- 119 بورسان مەن قۇسپاننىڭ قاقىتەسى

- 121 بەكماعنەت پەن جاۋكەننىڭ قاعىسۋى
- 122 قۇلجابهك پەن ماتمۇساننىڭ ءازىلى
- 123 اقىن المەن قىز
- 124 «مالىنداي اكەسىنىڭ قۇر - قۇرلاغان»
- 125 سالقاراعا بازىنا
- 126 اعايندىلار
- 127 ءشايتىم مەن مولدا
- 128 بولىستىڭ بىلەرى
- 129 بايسەركەننىڭ ايتقانى
- 131 كەبەكبايدىڭ كەلەمەجى
- 134 قىلىشبايدىڭ قىلىقتارى
- 137 قارادوس شەشەن
- 140 بارلىباي خاننىڭ ءبىر قىزدان ءۇش رەت جەڭىلۋى ...
- 141 مۇرنىڭدى ارى تارتشى
- 142 جەتەس شەشەن
- 143 جاپالاق شەشەننىڭ جاۋابى
- 144 قۇرمىسىنىڭ ءزىلقاراعا ايتقانى
- 145 جالاڭباس باتىر مەن ساپاقتىڭ قاعىسۋى
- 146 جاۋعاشتىڭ جوق سزدەۋى
- 147 قوناق ءۇش ءتۈرلى
- 148 قوپا شەشەن
- 151 قاراعا اقىننىڭ باتاسى
- 152 شەشەن جىگىت
- 154 ايۋ اقىن

- 155 تابايدىڭ تاپقىرلىغى
- 156 ۶سوزى توقپاقتاي
- 157 شىيربايدىڭ شايىرلىغى
- 157 مالتاقان مەن ساپوك
- 169 نولەباي سال تۇرالى
- 175 كولدەنەڭ كەلگەن كوك اتتى
- 178 جانتۇرغان جايىندا
- 180 قىسىر ۶تىلدى قىزدارباي
- 181 جانتورە شەشەن
- 184 شومبال ۶بىيدىڭ شوق باسۋى
- 185 ەسبولىدىڭ باتاسى
- 186 الپەيىن مەن ەرمەلامبەت شەشەندەر
- 187 تايىبان مەن مىرزانىڭ تايىتالاسى
- 189 تۇياق شەشەن
- 190 قۇرمانغازنىڭ جاۋابى
- 191 قايتا كەلگەن قارابالىق
- 194 ەكى جاقتان پارا الپ
- 194 كۈبەي اقىن
- 196 اقشولاق پەن ايەل
- 197 ۶ماتجاننىڭ مىسقىلى
- 199 ۶ارۋدىڭ تۇرىكپەن تۇسىپكە قوناق بولۋى
- 201 نىبىر اقىن
- 203 ساۋداگەردىڭ سازابى
- 204 يىسان اقىننىڭ باتاسى

- 205 اقساق تەمىر مەن دومبىراشى
206 اناسىن ارقالاعان بالا
207 كەلىنى مەن اتاسى
208 وزگەگە كۈلمە
209 ەڭبەكپەن تۇرمىس تۈزە
210 كىسى اتارىنان ءازىل
210 سابىرسىز ەردىڭ سازاسى
211 قىز بەن جىگىتنىڭ جاۋاپتاسۋى
212 ەكى قۇرداس ءازىلى
216 بىلەر مەن قویشى
216 مىرزا مەن قویشى
217 كىمنىڭ بەتىن اش دەيسىڭ؟
219 شىمبايعا باتقان ءسوز
220 قۇداشا ءبىز كەلگەن سوڭ نان يلەيدى
221 بىلەق تەنتەكتىڭ تاپقىرلىعى
222 سوقىر، تاز جانە جالاق
223 جانى ءتاتتى شال
224 تاۋىپ ايتقان كەلىن
225 ورازا كۈزدە، ناماز جازدا
226 «اۋلىيەنىڭ» سىرى
227 بالانىڭ تاپقىرلىعى
228 باي مەن جالىشى
229 جاۋاپ تاپقان جىگىت
230 ءالەن بىلمەگەن

- 231 مۇسا مەن ۋە باتجان
- 233 اقىن اسقاپ جانە مۇقان مەن ايەلى
- 234 الۋا اقىن
- 235 قۇلاقايديڭ مەشتكە اقشا تولەۋى
- 237 ۋە تاۋىپ پەن مولدا
- 238 مولدا مەن باي
- 239 اكەسى مەن بالاسى
- 240 استارلى ۋە سوز
- 241 ۋە سزدى قايدان تابامىن؟
- 242 جادىڭ پەن ەلكەلدى
- 243 كىم ارماندا
- 243 قادردىڭ يىلىڭى
- 244 كوزىلىدىرىڭ
- 245 ساقالدا تۇرغان اقىل جوق
- 245 سۆت شارۋا
- 246 ۇرنلار مەن بايلار
- 248 قاسقىر مەن مالشى
- 248 ەستى بالا
- 249 مولدا مەن باي
- 250 ۋە مانىستىڭ دە ۋە مانىسى بار
- 253 ۇرنلار مەن جالعىز كەمپىر
- 254 ۋش ۇرى
- 256 جالقارۋ
- 257 ايرىباس

- 258 ۋېرىڭ وڭ جاعما، ۋېرىڭ سول جاعما جاتىڭدار ...
- 258 ەركە
- 259 تاپقىر
- 260 قىز بەن قویشى
- 261 كەي - كەيدە ايەلدىڭ دە ۋىلىن العان ۋون
- 262 تاي دا ات بولار
- 263 ۋاۋباغا كەلۋ
- 264 باتىردىڭ وسپەتى
- 264 مەن اتمدى ەشكىمگە تاپسىرمايمىن
- 265 باي بارلىق شاشىنان ايرىلىپ تىندى
- 265 كۈندىز بالام دەيسىڭ، تۈندە ايەل عىپ الام دەيسىڭ ...
- 266 شال مەن بالا
- 267 قىل كوپىردەن قالاي وتەسىز؟
- 267 قۇرداستار قالجىڭى
- 268 تىنىشتىنعمدا نە جۇمىسىڭ بار؟
- 269 قاين اعاسى مەن كەلىنى
- 269 بوستانباي تۈزگە وترىپ پا؟
- 270 ساقاۋ راحمەتنىڭ ۋىسى
- 272 اتىڭ كىم
- 273 ىشاننىڭ ايتقانى
- 275 موينداۋ
- 276 اۋەلى قۇداي الاقول
- 277 حاتشى
- 278 قارىز بەن پارىز

- 279 تىلەكەننىڭ وتكىر ۋەتلى
- 279 قازىمىجى
- 280 ناسىباي تابىلادى
- 280 ساندى الپ ۋە جۈرۈپ
- 281 قولغدا تەمىر قىسقاشنىڭ
- 281 توي بولسا
- 282 سەبەكنىڭ اقساقالدىڭ سوزدەن توسىلۇى
- 283 احمەتخاننىڭ ايتقاندارى
- 285 جامبىلدىڭ ازىلدەرى
- 288 نۇرقاننىڭ تاپقىرلىغى
- 289 موسكۋا كوشىپ جاتىر
- 289 تۇرمامبەتنىڭ تاپقىرلىغى
- 290 قىسقا ايت
- 291 كەنەن ۋە ازىلى
- 293 ساكەننىڭ ۋە ازىلى
- 293 ۋەلىياس پەن ۋە الىشا
- 294 ەكى سۇراق
- 295 اراشا
- 296 تايىردىڭ تاڭ قالۇى
- 298 بۇيرىق
- 299 جۇيرىك ماشىنا
- 299 اسقىپان ۋە جون
- 300 احمەت پەن غازىزا
- 301 شاكەننىڭ جاۋابى

جیرەنشە شەشەن

«بىر كۈنى خان نوكرلەرىن ەرتىپ سەرۋەنگە اتتانیپ-
تى. ەرىككەن خانغا ەرمەك كەرەك، قاسىنا جیرەنشەنى
شاقىرىپ الپ، سامپىلداپ اڭگىمەنى سوعىپ كەلەدى.
كۈن چەلدەۋ بولسا كەرەك. بىر ادردان اسا بەرگەندە
خاننىڭ الدىنان جەل قۇغان بىر تۇپ قاڭباق دومالاپ،
ۇشىپ بارا جاتادى.

— ۋا، جیرەنشە، اناۋ قاڭباق قايدان كەلەدى، قايدا
بارادى ەكەن؟ سۇراپ كەلشى! — دەيدى خان.

جیرەنشە شاۋىپ الا جونەلەدى. جەتىپ بارىپ قاڭباقتى
قامشىمەن ۇرىپ توقتاتىپ، بىراز بوگەلەدى دە ازدان
كەيىن قويا بەرىپ، خانغا قايتىپ كەلەدى. جەل قۇغان
قاڭباق بوگەلسەن بە، دومالاي جونەلدى.

— ۋا، جیرەنشە سويلەستىڭ بە، نە ايتتى قاڭباق؟
قايدان كەلەدى ەكەن، قايدا بارادى ەكەن دەلەگەيلەنىپ؟ —
دەيدى خان.

— سويلەستىم تاقسىر! سوگىپ سالىدى ۇزىمدى، —
دەپ جاۋاپ بەردى جیرەنشە.

— ال، ايت قاڭباقتىڭ نە دەگەنن؟

— تاقسىر، سونى سۇراپ نە قىلاسز: «جەلدىڭ وتىنەن
شىقتىم، نىنا قاراي نىپ بارام: جەلگە ۇشام، سايعا قو-
نام، ونىڭ نەسەن سۇرايسىڭ؟ بىلمەۋشى مە دەڭدەر؟! ۇشا-

رېمدى جەل بىلەدى، قونارېمدى ساي بىلەدى. وسنى سۇرا -
 تا جىبەرگەن خان اقماسق پاي، سۇراي كەلگەن سەن اقماسق
 پاي؟» دەدى دە قاغىباق ۇشا جونەلدى، تاقسىر، — دەيدى
 جىرەنشە.

خان ۇيالغاننان ەشئارسە دەي الماي قالپىتى.

* * *

جولاۋشىلاپ كەلە جاتقان جىرەنشە شەشەن ەبر اۋىلغا
 كەلگەندە العاشقى تىلدەسىپ كەزدەسكەن ايەلگە:

— سۇرىپ العانىڭ قالاي؟

سۇن تامشىلاتقانىڭ قالاي؟

وسىلىپ جاتقانىڭ قالاي؟

ودىرايعانىڭ قالاي؟

كەرىلگەنىڭ قالاي؟

كەكەڭدەگەنىڭ قالاي؟ — دەسە، ايەل توقتال -

ماي، قىسىلماي جاۋاپ قايرىپتى:

— سۇرىپ العانىم — قۇدىعىم،

سۇي تامشىلاغانىم — قاۋعام.

وسىلىپ جاتقانىم — استاۋىم،

ودىراڭداغانىم — جىلقىم،

كەرىلگەنىم — جەلىم،

كەكەڭدەگەنىم — قۇلىنىم، — دەپتى.

تولە ۋە بېيدىڭ تورىندە

سوزگە جاڭا عانا ارالاسىپ، بىلىك ايتۇعا تالاپتانىپ
جۇرگەن ۋەش جاس جىگىت تولە بىگە سالەمدەسىپ، ۋەش
كورسىپ، ۋەرى وى جارستىرماق نىەتتەرمەن كەلە قالادى.
تولە ۋە بېيدىڭ جاسى ۋەلعايعان شاعى ەكەن. قۇس
جاستىق، مامىق توسەكتە جاتسا كەرەك. قاسنىدا جاستاۋ
كەلىنشەگى دە وتىر ەكەن. ۋىگە سالەمدەسە كىرىپ كەلگەن
ۋەش جىگىتتەن ۋەش جاس سۇراسقان تولە ۋە بېي «تورلەنڭدەر»
دەيدى. ادەت بويىنشا قوناقتارعا سى - قۇرمەت كورسەتۋ
كەرەك. اس - سۇ قامداپ، كىرىپ - شىعەپ جۇرگەن
كەلىنشەكتىڭ ۋەش جاس - تۇرسى وتە تارىيەلى، تىم سىپا -
بى، ونىڭ ۋەستىنە كوز جاۋىن العانداي سۇلۇ دا ەكەن.
كەلىنشەكپەن دىدارلا سۇعا بىدەن باتا الماي وتىرعان
جىگىتتەر ۋەش جاس - ۋەش جاس كوز قىيىمەن ۋەش جاس
وتىرسا كەرەك. شىدامى تاۋسىلعانداي شاي ۋەستىندە
كەلىنشەكتى سوزگە تارتىپاق بولعان پىسىقسىعان شەشەن -
دەۋ بىرەۋى كىمىز ۋەش جاس بىرگەسىنەن كورسەتەپ: «اناۋ
سۇدىڭ بويىنداعى، مەناۋ كولىڭ جاعاسىنداعى كىمدەردىڭ
اۋىلى؟» دەپ سۇراي بەرسە كەرەك. سوندا كەلىنشەك:
«ۋەش جاس - ۋەش جاس كولىدەردىڭ بويىندا، ۋەش جاس - ۋەش جاس
بىلەردىڭ اۋىلى تۇرادى، وزدەرىڭدەي شولاق بىلەردىڭ
اقىلى كوزىنىڭ ۋەش جاس ۋەش جاس دەپ جاۋاپ بەرگەن ەكەن.
كەلىنشەكتىڭ جاۋابىنان كەين جاس بىلەر تولە بىمەن
ۋەش جاس جارستىرماي - اق تەز اتتانىپ كەتكەن ەكەن.»

قازىبەك ايتقان قازىبەك

جاس ۋاقتىندا توله ءبي مەن ايتەكە ءبي ەكەۋى قاز داۋىستى قازىبەكتى سىناماق بولپ، ءبىر ەرگە وتىرىك تالاسىپ، ونىڭ الدىنا جۇگىنىپتى. ەر يەسى ايتەكە، داۋلاۋشى توله ءبي بولپتى. «قايتالىڭ قايتىڭ، قاسىڭ تال، قازىبەك قوسقان ەرمىسىڭ» دەپ ايتەكە ءبي ءلىپ اکتىپ، ءوز ءۋاجىن ايتادى. توله دە ەردىڭ وزىنىكى ەكە. نىن دالەلدەپ، ەردەن ايرىلمايتىنىن، كەرەك بولسا جان بەرۋگە باراتىندىن ايتىپ قاسارسىپ بەلەدى.

سوندا قازىبەك جاس توله بىگە قاراپ:

— سەن — قارانىڭ ۇلى تولهسىڭ، ادام بولايىن دەپ جۇرگەن نەمەسىڭ، قۇلعاش ءۇشن جان بەرمە، جان بەرسەڭ كۇنىڭنەن بۇرىن ولەسىڭ. سەن ەكى شىركىن قارتايغاندا مەنى سىناماي — اق قويساڭدار قايتەدى؟ ورتا جۇزدە ءبىر كىسىنىڭ جاۋرىنى جەرگە تىمەي — اق قويسا قايتەدى؟ — دەپتى.

* * *

ەرتەدە قاراكەسەك پەن قىپشاق رۇلارىنىڭ اراسىندا ءبىر داۋ بولادى. داۋعا قاز داۋىستى قازىبەك كەلىپتى. امانداسىپ بولغان سوڭ قىپشاق ءبي: «ارعىنىڭ اربىق ءبىي، سويلە» دەپتى.

سوندا قازبەك:

— ارق ەمەس، قاتۇمىن،
 قارا جەردەن تاتۇمىن.
 كوشەرشلىك كەزدە تۇيە ازادى.
 جەتمىدىك كورسە قىز ازادى.
 ەلى جاۋگەر شلىك بولسا
 تلعىندا خان ازادى.
 تابىنداى ەبي ازادى، — دەپتى.

تەلەنشى مەن جانبەك

5

داۋ - شاردادا تەلەنشى بىدەن جەڭىلە بەرگەن قۇاندىق،
 سۇيىندىك ەلى تەلەنشىنى شاقىرتىپ الدىرادى. تەلەنشى
 ەبي كەلىپ كىرگەن ۇيدە جانبەك ەبي باسەن بىرەۋگە سا-
 لىپ، ايلەن بىرەۋگە سىپاتىپ جاتىر ەكەن. كىرىپ كەل-
 گەن تەلەنشى بىگە كورە تۇرا قاراماپتى، كورمەگەن بولسى
 جاتا بەرىپتى. تەلەنشىنىڭ جاس، البىرت كەزى ەكەن، ول
 دا اڭداۋسىز تۇردە: «و، ەتايىرى، باسەن بىرەۋگە، بوكسە-
 سەن بىرەۋگە ارتىپ جاتقان بۇل قاي كىسى؟» دەپتى.

سوندا جانبەك ەبي باسەن كوتەرىپ:
 — ەي، مەناۋ قاي ۇل؟ — دەيدى. جانبەكتىڭ قا-
 سىنداعىلاردىڭ ەبرى:
 — بەكبولات ەبىدىڭ بالاسى تەلەنشى ەبي عوي، —
 دەپتى.

تەلەنشى توقالدىن تۇعاندىقتان جانبەك ەبي وسىنى